

Billund d. 7. februar 2010

Til Retsudvalget!

Vedrørende delbetænkningen ang farlige hunde

Justitsministeriets udvalg om hunde, har i deres delbetænkning om farlige hunde inkluderet hunde af racen Tornjak blandt de racer, der skal forbydes, idet man anfører at:

”Hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien bor typisk sammen med den flok af dyr, f.eks. får, som de bevogter. Disse hunde er meget mistroiske over for alt fremmed, og modstanderne er ofte større dyr som ulve og bjørne. Hundene er avlet til at skambide eller slå indtrængende ihjel – uanset om det er mennesker eller dyr – således at truslen ikke vender tilbage.”

For racen Tornjak er udsagnet noget frygteligt vrøvl og uden hold i virkeligheden. Det har ikke været muligt at få oplyst udvalgets kilder. Herfor skal følgende oplyses:

Man har i Kroatien inkluderet hunde af racen Tornjak i statens projekt til bevaring og forvaltning af ulve. “The State Institute for Nature Protection” har siden 1997 iværksat et omfattende program til beskyttelse af ulve i Kroatien.

Her følger centrale passager af beskrivelsen af projektet, for til sidst at have den engelske tekst vedhæftet, i fald min oversættelse skulle være upræcis.

Beskrivelsen af projektet findes på følgende www adresse:

http://www.life-vuk.hr/cattle_protection_measures.htm

(Det er i øvrigt en rigtig spændende beskrivelse af , hvordan man beskytter en truet natur ressource med enkle traditionelle midler)

Start på referat/oversættelse:

”Hvorfor tornjak hunde af alle hunde?

Tornjak hunde er robuste, omkring halvfjerds centimeter høje , tilsyneladende ligegyldige, men faktisk en meget viljestærk hund. De har en lang, frodig og farverig pels , især på halsen, hale og "bukser". En god race der er velegnede til at opnå gode resultater inden for beskyttelse af kvæg mod ulve og andre store rovdyr. Forfædrene til den kroatiske *tornjak* blev opdrættet til at vogte kvæget i disse områder gennem århundreder. De var bedre tilpasset til de naturlige forhold i disse regioner end nogen anden hyrde hund og var specielt velegnede til at leve med deres flok.

Vores nuværende *tornjak* hunde skulle være endnu mere effektive end deres forfædre.

***Tornjak* hunde vil kun udvikle deres iboende hyrde funktioner såfremt de fra en tidlig alder permanent lever med de dyr, de skal beskytte som fuldvoksne.**

Kan en *tornjak* hund slå en ulv? Det kan den næsten altid, men de fleste mennesker bliver skuffede hvis de forventer en kamp, fordi nederlag til ulve næsten aldrig er en følge af en direkte kamp. Kampen vil kun finde sted, hvis alle *tornjak*ens defensive tiltag mislykkes. Det er netop af denne grund, at mere modne hunde undertiden vil søge væk fra flokken og folden. Afsøgning og mærkning de omkringliggende områder, er en af deres grundlæggende opgaver.

Jo større muligheden for et angreb er , jo mere vil de undersøge området og efterlade deres spor (duft). Truslen skal identificeres og fjernes af hyrden selv.

Hvis *tornjak* hunde fornemmer en fare, vil de knurre, rejse børster, snuse rundt, urinere uopladeligt op af sten eller buske og krads i jorden. Hvis ulvene bedømmer forsvaret af flokken til at være tilstrækkelig beslutsom og stærkt, vil de forsvinde, som om de aldrig havde været der.

I sådanne tilfælde vil en u hensigtsmæssigt aggressiv, uerfaren og forhastet hund styrte efter ulvene, men dette vil oftest være første og sidste gang i hundens liv. **Erfarne og gode *tornjak* hunde vælger den mest hensigtsmæssige måde at opnå deres mål. De er karakteriseret mere af deres kløgtighed og forsigtighed end skarphed.**

Tornjak hunde kan opfylde deres funktion med succes, når de er ved at være et år gamle, og deres fulde modenhed er nået i en alder af 2,5 år. Arbejdslivet for en *tornjak* hund er mere end 10 år.

Beskyttelse af store kødædende rovdyr er et af de mere komplekse naturbeskyttelse problemer.

For at tackle problemerne med skader forårsaget af ulve, har et kontrolleret opsyn af kreaturerne vist sig at være en af de grundlæggende metoder til at forebygge eller minimere skaderne på. Fra gammel tid har brugen af hyrdehunde har været en almindelig praksis i Kroatien's husdyr avls områder, men desværre forsvandt dette over tid. Det er samtidig den miljømæssigt bedste form for husdyr beskyttelse, derfor bliver *tornjak* racen atter bragt tilbage til deres oprindelsessted og bliver nu her brugt til deres oprindelige formål.

I 1997 begyndte Statens Institut for Naturbeskyttelse at donere *tornjak* hunde, med henblik på at hjælpe husdyrbrugerne og på sigt at reducere skaderne forårsaget af ulve, til interesserede kvægavlere, der havde lidt skade som følge af ulve. De første resultater af programmet viste en positiv effekt ved brug af hundene og der var en stor interesse fra kvægavlernes side

I alt 203 *tornjak* hunde er siden starten af programmet i 1997 blevet doneret til kvægavlerne i bjergene.

I 2004 blev en undersøgelse gennemført på et repræsentativt udsnit blandt de første modtagere af *tornjak* hunde: Den viste, at størstedelen af hundene havde været i kontakt med et rovdyr, og havde jaget det væk. Desuden var der ingen eller betydelig mindre skader forårsaget af ulve på flokke bevogtet af hunde. De seneste donationer har givet lignende resultater med tilfredshed blandt modtagerne af hundene.”

Slut på oversættelse/referat af dele af projektbeskrivelsen

Denne beskrivelse af Tornjakken kommer ikke fra avlere eller ejere af Tornjakker, men fra en statslig institution, der finder praktisk anvendelse af hunderacen. **Racens karakteregenskaber beskrives som ikke aggressiv, klog og forsigtig. Det er mennesket der skal fjerne evt trusler. Tornjakkens opgave er netop ikke at skambide eller dræbe det indtrængende dyr.** I så fald ville den have været uegnet til opgaven.

De 203 Tornjakker, der beskrives her, er hunde, der gennem hele deres liv er vokset op under forhold, der efter hundevalgets beskrivelse giver ”dræberhunde”. Projektbeskrivelsen fra Kroatien viser at det absolut ikke bliver resultatet. Tvært om.

Det er de færreste *tornjakker*, der vokser op i bjergene, langt de fleste *tornjakker* vokser op i en normal familie, så udover en fredelig, ikke aggressiv hund får man i tilgift en rar ”klø”hund, der måske har den fordel at den er lidt kvikkere end så mange andre hunderacer.

Med venlig hilsen

Lars Grevang

Lars Grevang
Praktiserende læge
Flintemarken 85

7190 Billund

75 353354 / 22139824

Bilag: Engelsk tekst af de valgte afsnit, men ikke den fulde projektbeskrivelse.

Why *tornjak* dogs of all the dogs?

Tornjak dogs are sturdy, about seventy centimetres tall, very resilient, seemingly indifferent, but actually very strong-willed dogs. They have long, luxuriant and colourful hairs, especially on the neck, tail and "pants". Well-bred and well-cared-for specimens regularly achieve very good results in the protection of cattle against wolves and other large carnivores. The ancestors of Croatian *tornjak* dogs have been bred for guarding the cattle in these areas for centuries. They are better adapted to natural conditions in these regions than any other shepherd dog and are especially inclined to living with the flock.

Our present *tornjak* dogs should be even more efficient than their ancestors. The current breeding is targeted and selective, and they can be offered much better conditions for development than by former breeders and users.

Tornjak dogs will fully develop their inherent shepherd features only if from their early age they permanently live with those types of domestic animals that they will have to protect when full-grown.

Can a *tornjak* dog beat a wolf? He can almost always, but many people are disappointed, because the defeat of wolves is almost never a consequence of a direct fight. The fight will occur only if all other *tornjak* dog's defensive actions fail. It is precisely for this reason that more mature dogs will sometimes retreat from the flock and the pen. Searching and marking the surrounding area is one of their basic tasks. The greater the possibility of an attack, the more they examine and leave their signs. Roving is something quite different. It is most often a sign of a poor nutrition or a mating call. The cause is to be identified and eliminated by each shepherd himself.

If *tornjak* dogs feel danger, they will growl, bristle up, agitatedly sniff around, urinate unceasingly by a stone or a bush and scratch the soil. If the wolves evaluate the defence of the flock to be sufficiently resolute and strong, they will disappear as if they had never been there. In such cases inappropriately aggressive, inexperienced and hasty dogs will rush headlong into attack, but this will most often be for the first and last time.

In such cases young dogs must be restrained. Experienced, good *tornjak* dogs choose the most adequate way to achieve their objective. They are characterized more by their shrewdness and prudence than sharpness.

Tornjak dogs may fulfil their function successfully when they get to be one year old and their full maturity is reached at the age of 2.5 years. The working life of a *tornjak* dog is more than 10 years.

The protection of large carnivores is one of the most complex nature protection issues.

In tackling the problems of damage caused by wolves, a controlled supervision of livestock has proved to be one of the basic ways to prevent or minimize that damage. From ancient times the use of shepherd dogs has been common practice in Croatia's livestock breeding areas, but unfortunately disappeared during the time. It is at the same time environmentally the friendliest form of livestock protection, returning the breed to the area of origin and to the original use.

In 1997, with the view to help livestock breeders in term of reducing damage caused by wolves, the State Directorate for the Protection of Nature and Environment of that time, supported by the INA Petroleum Industry, started implementing the programme of donating *tornjak* dogs as Croatian autochthonous breed to interested livestock breeders suffering damage from wolves. The first results of the programme showed a positive effect of dogs and a great interest of livestock breeders.

83 dogss have been donated since the start of the LIFE project implementation or rather a total of 203 *tornjak* dogs since the beginning of the entire donation programme in 1997. Early in 2004 a poll was conducted on a representative sample of beneficiaries of the first donations that showed that the majority of dogs had come into contact with a predator and had chased him away. Moreover, when flocks were guarded by dogs there was no or substantially less damage caused by wolves. The recent donations have yielded similar results to the satisfaction of the programme beneficiaries.

Den fulde beskrivelse findes som tidligere anført på følgende adresse:

http://www.life-vuk.hr/cattle_protection_measures.htm

